

Hansen haver sig sidste Tingdag uden al Aarsage sig derfra entholdet, hvorfore han selv derfor med Tiden skal svare."

De fleste Askømænd blev nævnt med de Navne, der endnu i vore Dage er almindelige, som vi af Listerne har set, men de har nok i daglig Omgang havde Øgenavne, som man bedst har kendt; i 1671 døde f.Ex. en Askømand, vi har mødt under Navn Hans Jørgensen, da kaldtes han Hans Jørgensen Skralde. - De fleste Notitser i Tingbogen er, som vi ser, højtidelige og ulastelige, men af og til forekommer en Beretning om et Skænderi, som viser, hvordan Tønen kunde være mellem Folk i hin gamle Tid: De styggeste Ord fjøj Folk af Munden, og de nævnes i Beretningen med deres rette Navne. Saaledes var der den 1. Marts 1672 en Sag for om "onde og ubekvemme Ord" mellem to Kvinder:

"Claus Hansens Hustru, Maren Lauritzdaatter, var kommen ind til Jens Nielsens paa Askø og skældte paa hans Hustru, fordi hun havde kaldet deres Hus for et Horehus, og Maren sagde til Jens Nielsens Hustru, at hun skulde selv være og blive en Hore og Taske, til hun det beviste. - Jens's Hustru viste Maren Lauritzdaatter hjem mange Gange og sagde, at hun vilde intet have med hende at gøre.

Maren, der var mødt for Retten, "svarede og sagde, at Jens Nielsens Kvinde havde lige saa vel skældt hende som hun, og hun maatte kun takke Jens Nielsens for lidet godt". Men da det trak sammen til en Dom over hende, tog hun brat alle onde Ord i sig og erklærede, at "hun vidste intet at klage over hende end det, som er ærligt og christeligt (!); og hun fragik for Retten det Skælderi, som hun havde paasagt Jens Nielsens Kvinde; og hvis hun nogen Tid oftere skældte hende, da obligerer (forbinder) hun sig at være en Tøve og en Taske".

Men trods al grov og ond Omgangstone var hver Mand og Kvinde gerne i Kirken hver Helligdag. - Overtrædelse heraf blev, som vi har set, straffet, og hver Gaard havde sine bestemte Pladser i Kirkens Stole; en enkelt Udtalelse viser det; (1675, den 20. August): Niels Pedersen (Birkefogeden) stod frem og sagde, at han tilforne paa Tinget haver Forbudet alle og enhver, som sig tilholder at staa paa hans Stolestade i Kirken, at de efter denne Dag sig derfra skulde entholde". - Det hedder at "staa" paa hans "Stolestade", det er et gammelt Udtryk fra katolsk Tid, da man virkelig stod; efter Reformationen fik man Kirkestole til at sidde i.

Denne eneste bevarede Tingbog indeholder kun meget lidt af interessant Stof, af kulturhistorisk Interesse. Den allerstørste Del er som sagt Retssager om Gæld, altid paa ganske smaa Summer: 2 Daler - 3 Mark og 8 Skilling - hvor det altid viser sig, at Skyldneren ikke

erindringer om sin Gæld; der mangler Gældsbevis, Kvittering. Det gaar saaledes Side op, Side ned med andre Bomænds Erindring herom. - Alt i alt faar man det Indtryk, at der i Tiden efter Svenskekrigen har hersket en almindelig og dyb Fattigdom. Der forekommer atter og atter Formaninger fra Fogeden til Bomændene om at holde deres Landgilde og Skatter, de almindelige og Extraskatter, rede til Betaling, ellers vilde de komme til at "lide Næ" (Udpantning).

Den 12. Maj 1676 havde der raset en Brand paa Askø. "Ting sat og holdt paa Aschø af den forordnede Dømmer", en ny Mand, Jens Nielsen - Birkefogeden var selv Part i Sagen - "de 6 Tingsherere er: Hans Jørgensen, Hans Rasmussen, Hans Jørgensen Kaare, Claus Hansen, Christoffer Hansen, Niels Jessen og Oluf Jørgensen".

"Claus Nielsen stævnedes menige Askø Indbyggere anlangende den ulykkelige Ildbrand, som Claus Nielsen og Birkefoged Niels Pedersen, som og hans Svoger, Ole Christoffersen den 16. Aprilis dennes er overfalden. Der fremstod menige samtlige Indbyggere paa Askø og vidnede, at det var dennes udi Guds Sandhed vitterligt, at disse Mænds ganske Gaardes Huse og Formue er ganske bleven opbrændt og spoleret undtagen deres Heste og Kvæg, som er bleven reddet, som var paa Markken, saa de (Mændene) ikke staar til at hjælpe, uden Gud og den christne Øvrighed og godhjertige Folk dennes behjælper med noget til deres forrige Boligers Igenopbyggelse". - De fik et Tingsvidne om deres Ulykke, saa kunde de haabe at nyde Afslag i Skat og Afgifter.

Man antog, at Ilden var opstaaet fra et utæt Ildsted, og der blev da med det samme udtaget 4 Mænd til at besigtige alle Ildsteder og Brønde paa Askø. Man var bange for, at tyvagtige Personer skulde rane Værdier paa Brandstederne; det hedder derom: "I lige Maade aflyses al den Færdsel, som nogen efter denne Dag indtil videre kan have i de afbrændte, øde Gaardspladser, at de det lader fare, og hvo det gør efter denne Dag, han bør Bøde til Byen en Fjerdings Øl."

Resultatet af Besigtigelsen var kun lidet tilfredsstillende. "De valgte Mænd gjorde deres Afsigt (Beretning: Pæder Hansens Ildsteder er ganske brøstfældige, Brøndene ligesaa; Ildstederne er saadan, at der ikke kan stedes Ild deri, førend de bliver renoverede (fornyede). March Anders's Ildsteder er ogsaa ganske brøstfældige og ej heller kan stedes Ild deri, før det bliver tirket (sat i Stand). Den Brønd, som Husmandsfolkene henter Vand af, som staar paa Gaden, er ganske brøstfældig saavel som Hans Jørgensen Kaares og Johanne Rasmusdaatters. Præsten, Hr. Søffren Jensens Kølle er ogsaa brøstfældig. Hans Rasmussens Brønd er brøstfældig undtagen nogle Fjæle, der er lagt løse derpaa.

Alle disse Ildsteder og Brønde er ikke at bruges indtil i Dag fjorten Dage".